

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSR ze dne 12.12.1972, sp. zn. Tpj 13/72-III

Číslo: 39/1973

Právní věta: K převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného a k žádosti o jeho podmíněné propuštění podle § 6 odst. 1 tr. ř. je oprávněna jednak společenská organizace (uvedená v § 4 odst. 1 tr. ř.), působící na pracovišti, kde odsouzený pracoval v době, kdy došlo k jeho odsouzení, jednak i společenská organizace působící na pracovišti, kde odsouzený po dobu výkonu trestu pravidelně po delší dobu pracoval, v obou případech za předpokladu, že odsouzený bude na některém z těchto pracovišť i po svém podmíněném propuštění nadále pracovat. To platí i o JZD a o výrobních družstvech, u nichž odsouzený pracoval ve výkonu trestu.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 12.12.1972

Spisová značka: Tpj 13/72-III

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Záruka za nápravu odsouzeného

Předpisy: 141/1961 Sb. § 4 odst. 1
§ 6 odst. 1 59/1965 Sb. § 48 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 39/1973 sb. rozh.

K převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného a k žádosti o jeho podmíněné propuštění podle § 6 odst. 1 tr. ř. je oprávněna jednak společenská organizace (uvedená v § 4 odst. 1 tr. ř.), působící na pracovišti, kde odsouzený pracoval v době, kdy došlo k jeho odsouzení, jednak i společenská organizace působící na pracovišti, kde odsouzený po dobu výkonu trestu pravidelně po delší dobu pracoval, v obou případech za předpokladu, že odsouzený bude na některém z těchto pracovišť i po svém podmíněném propuštění nadále pracovat. To platí i o JZD a o výrobních družstvech, u nichž odsouzený pracoval ve výkonu trestu.

(Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ČSR ze dne 12. prosince 1972 č. [Tpj 13/72-III.](#))

Podle § 6 odst. 1 tr. ř. mohou nabídnout, že převezmou záruku za dovršení nápravy odsouzeného a zároveň žádat o jeho podmíněné propuštění z trestu odnětí svobody organizace uvedené v § 4 odst. 1 tr. ř. Jsou to ve znění novely z roku 1965 základní organizace ROH a mládežnické organizace. Zde zákon blíže nevymezuje vztah společenské organizace k obviněnému, zejména nestanoví, zda obviněný musí být členem základní organizace ROH nebo mládežnické organizace. Nestanoví ani,

zda obviněný musí působit (pracovat, být zaměstnán) na pracovišti, na kterém působí uvedená organizace. Totéž ustanovení v další (druhé) větě však uvádí, že stejné oprávnění jako základní organizace ROH a mládežnické organizace mají JZD a výrobní družstva, jejichž je obviněný pracovníkem. Z toho je nutno dovodit, že podmínkou, aby mohla společenská organizace (i ROH a mládežnické organizace) nabídnout převzetí záruky je, aby obviněný byl pracovníkem na pracovišti, na němž působí základní organizace ROH nebo mládežnická organizace, nebo aby byl pracovníkem JZD anebo výrobního družstva. Obviněný však nemusí být členem společenské organizace či družstva (odsouzený, který je delší dobu ve výkonu trestu odnětí svobody, zpravidla ani členem žádné společenské organizace není). Nezáleží též na důvodu zaměstnání na uvedeném pracovišti, tj. zda tam obviněný pracuje na základě pracovního poměru nebo na základě obdobného poměru anebo z jiného důvodu, pokud nejde jen o příležitostnou práci trvající kratší dobu (viz směrnici pléna NS k uplatnění ustanovení § 4 - 6 tr. ř. z 13. 12. 1963, Pls 5/63 I/2).

Protože jednou ze základních podmínek převzetí záruky za nápravu obviněného i za dovršení nápravy odsouzeného je, aby společenská organizace (družstvo) byla schopna zabezpečit výchovné působení na obviněného, resp. na odsouzeného, je zřejmé, že nemůže nabídnout převzetí záruky společenská organizace působící na pracovišti, resp. družstvo, z něhož obviněný odchází nebo z něhož v nejbližší době trvale odejde. To tím spíše, že podle směrnice ÚRO skončení zaměstnání obviněného na pracovišti je důvodem, aby základní organizace ROH odvolala záruku, kterou soud přijal.

Protože otázka splnění účelu převzaté záruky je v každém konkrétním případě závislá na možnostech nápravy obviněného nebo odsouzeného, což závisí na jeho osobních (charakterových) vlastnostech, vyžaduje nabídka převzetí záruky, aby společenská organizace dostatečně obviněného (odsouzeného) znala. Proto vyžaduje též zákon (§ 4 odst. 1 tr. ř.), aby společenská organizace přijetí záruky projednala v kolektivu pracujících, čímž se rozumí kolektiv pracujících na pracovišti obviněného, popř. odsouzeného.

Se zřetelem k těmto zásadám bude proto oprávněna nabídnout převzetí záruky i za dovršení nápravy odsouzeného podle § 6 odst. 1 tr. ř. ta společenská organizace, která působí na pracovišti, kde pracoval odsouzený v době svého odsouzení, tedy v podstatě společenská organizace, která by byla oprávněna nabídnout převzetí záruky za nápravu obviněného podle § 4 odst. 1 tr. ř. Protože výchovné působení není jednorázovou záležitostí, nýbrž procesem, je ovšem nutné, aby se odsouzený po svém podmíněném propuštění na uvedené pracoviště vrátil.

Byl-li odsouzený dlouhou dobu ve výkonu trestu, dochází zpravidla k takovým změnám na jeho původním pracovišti, že odsouzený již není v kolektivu pracujících na tomto pracovišti dostatečně znám, aby mohla společenská organizace na základě znalostí o něm odpovědně nabídnout převzetí záruky za dovršení jeho nápravy. Na to upozorňuje i cit. směrnice pléna NS odd. II bod 2, která však z tohoto poznatku nevyvodila bližší důsledky, zejména neurčila společenskou organizaci nejzpůsobilejší nabídnout převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného.

Zmíněné podmínky, které jsou podkladem nabídnutí převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného, mohou být proto podle okolností mnohdy lépe splněny na pracovišti, kde odsouzený déle pracuje během výkonu trestu odnětí svobody a kde zamýšlí pracovat i po svém podmíněném propuštění. Z toho vyplývá, že společenskou organizací oprávněnou k převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného, popř. družstvem mohou být i organizace působící na pracovišti nebo družstva, kde pracuje odsouzený za výkonu trestu odnětí svobody, pokud tam bude i po svém podmíněném propuštění nadále pracovat. Oporu pro tento závěr poskytuje i § 48 odst. 2 zák. o výkonu trestu odnětí svobody, podle něhož se na nápravě odsouzených podílejí též společenské organizace závodu, kde odsouzení během výkonu trestu pracují.

Soud bude ovšem muset při rozhodování o podmíněném propuštění na základě nabídnuté záruky za

dovršení nápravy odsouzeného a žádosti společenské organizace (družstva) o podmíněné propuštění vždy též bedlivě zvážit, zda odsouzený míní vážně svůj úmysl nadále pracovat na příslušném pracovišti. K posouzení této skutečnosti mohou sloužit celkové poznatky získané o osobě odsouzeného, o jeho povahových vlastnostech, jeho sklonech, chování na pracovišti, kde po dobu výkonu trestu pracuje, zejména ze způsobu, jak se šil s kolektivem na tomto pracovišti a s prací, kterou tam vykonával.

Z naznačených hledisek vyplývá, že převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného nemůže nabídnout společenská organizace působící v hospodářské organizaci (popř. jednotné zemědělské nebo výrobní družstvo), pro něž odsouzený ve výkonu trestu sice pracuje, nikoli však na pracovišti této organizace, nýbrž jen v zařízení nápravně výchovného ústavu, který pouze odevzdává hospodářské organizaci výsledky práce odsouzeného. V takovém případě nelze mít za to, že odsouzený pracuje na pracovišti, na kterém působí společenská organizace, nebo v družstvu a kolektiv pracujících takového podniku, závodu nebo družstva nemá o odsouzeném žádné poznatky.